

njakov. Po mestih in trgih se kaže vedno več vrlh Slovencev. Mladina na gimnazijah in vseučiliščih je sploh vneto narodna. Vedno več štejemo narodnih advokatov, notarjev, koncipientov! Med prostim ljudstvom se čem dalje tem krepkeje širi in utrjuje narodna zavest. Mohorovo društvo bo skoro imelo 30.000 udov. „Sl. Gospodar“ šteje 1500 prejemnikov. To so dobra znamenja končne zmage in boljše bodočnosti. Vse to mora prodreti in bode prodrlo. Polagoma si moremo in bomo priborili, kar je za obstanek, napredek in blagostan našega ljudstva potrebno.

Zato proč z obupnimi misli!

Toda delovati je treba, in v to nam pomozi Bog in sreča junačka.

Nekoliko črtic iz Ofenheimove pravde.

Pravda še ni končana. Poslednji Sl. Gosp. je obečal priobčiti odgovor, katerega je dr. Neida pisal ministru Banhansu. No, v istem pismu skuša prebrisan advokat ministru dokazovati, da pred sodnijo ni prav jasne resnice povedal, kedar je rekel, da razve 6100 gld. nobenega dobička ni vjel kot utemeljitelj hipotekarne banke. Dr. Neida mu razklada, da je, že kot minister, blizu 4000 gld. več potegol. Bodi temu kakorkoli, minister Banhans je vendar omazan in ko je te dni svitli cesar povabil na obed vse ministre, Banhansa edinega ni bilo med povabljenimi. Toda Banhans še ni odstopil, kakor da bi ga sama smola držala k ministerski klopi. Vendar kar ni, to še utegne in sicer kmalu biti.

Ofenheimova pravda pa stoji zdaj tako: preiskava je končana, državni pravnik grof Lamezan je tožbo ostro ponovil in bistroumno Ofenheimovo krivdo dokazoval, Ofenheim pa in njegov zagovornik dr. Neida sta se jako spretno in živahno branila. Toda pravda se ni mogla dokončati. Kajti sodnijski predsednik se je sredi svoje razprave nezaveden na tla zgrudil in je zdaj nevarno bolan. Kedaj in kako se bo pravda končala, tega še nihče ne ve. Za naše bralce pa še kratko povzamemo par besedi iz tožbe grofa Lamezana. Ta dolži Ofenheima 1) da je nekemu Herzu podaril 170.000 gld. upravni odbor černoviške železnice in avstrijsko državo, ki obresti te železnice plačuje, pa za nos vodil z neko nevidežno kvitingo. 2) da je na enaki način nekemu Stilemanu dal 80.000 gld. in oškodoval železniške akcijonerje in pa cesarstvo. 3) da je nekaterim odbornikom strahovita darila delival n. pr. bivšemu ministru Giskri je celih 100.000 v žep vteknol, sebi pa 50.000 odmeril; to pa vse iz denarjev, ki so jih vplačali železniški akcijonerji in pa cesarstvo. 4) da je pri odkupovanju zemljišč zvižajno za se pograbil kot dobiček celih 100.000 gld., nekemu pomagaču pa 6000 gld. na škodo društva in države naklonil. 5) da je nalašč slabe železniške podseke ali švelerje kupoval v imenu društva po

85 in 94 kr., in jih potem društvu za 1 fl. 20 kr. zarajtal in tako društvo in državo opeharil za 34.000 gld. 6) da je nalašč železnico z angleškim podvzetnikom slabo stavil in potem Angleža pred časom odvezal in mu položen vadium nazaj dal, društvu pa legal, da je železnica dobro napravljena. Tako je društvo in državo, ki sta potem slabo in nevarno stavljeno železnico morala popravljati, oškodoval za 2 milijona in 305.328 fl. 7) da je z lažmi društvenike pregovoril, da so mu za njegov trud odmerili nagrado 32.000 goldin. 8) da je Angležu celih 550.000 gld. preveč izplačal pri končnem računu in 9) da je pri zvižajnem nakupovanju dovoljenja za romunsko železnico društvo opeharil za 440.000 gld.

Tako se glasi zatožba. Ona nam da marsikaj misliti o čudni poštenosti naših liberalnih mogotcev in bivših ministrov. Toda o tej stvari še utegnemo večkrat govoriti. Kajti videti je, da pride še več takih Ofenheimovcev na tožno klop. Grof Lamezan se vsaj tako grozi.

Cerkvene zadeve.

Sveto leto je prvič oznanil papež Bonifacij VIII. leta 1300, in ga ukazal v vsakem stoletji obhajati. Poznej so letno številko znižali na 50 potem na 33 let. Zdaj velja vsako 25. leto kot sveto leto. Letos ga bode obhajalo: 1 papež, 45 kardinalov, 12 patrijarhov, 164 nadškofov, 705 škofov, 158 apostolskih vikarjev, ter v Avstraliji 508.000, v Afriki 1.212.000, v Aziji 7.430.000 v Ameriki 48.080.000 in v Evropi 147.500.000 tedaj skupaj 205.000.000 vernikov. Tolika je zdaj katoliška Cerkev, kraljestvo božje na zemlji — Bog, da se vsi kedaj snidemo v nebesih!

Sv. Oče, papež Pij IX. vedno in lepo zdravstvujejo, akoravno že lutrovski Bismark, pruskega cesarja minister, komaj čaka, da bi umrl. Ta mož je namreč, kakor se je zdaj zvedelo, že pred 2 letoma evropske, zlasti katoliške vlade skušal pridobiti, da bi mu pomagale volitev novega papeža motiti, pravemu papežu nasproti postaviti krivega in tako „edinost katoliške Cerkve razdreti“. Ali Bismark obrača, Bog pa utegne obrniti in Bismarka pred Pijem poslati v krtovo deželo. Pravoč vsaj je, da vedno boleha in poprejšnji papeževi sovražniki: Kavur, Napoleon, Mazzini . . . kde so?

V Münsterski škofiji na Pruskem so že toliko mešnikov pregnali in pozaprl, da na mnogo farah nimajo službe božje. Škof sami se vozijo od cerkve do cerkve, da vsaj bolenike sprevidijo. Vendar tudi tega bo skoro konec, ker hočejo tudi škofa zapreti. Premoženje in pohištvo so mu že vse pobrali. Taka je svoboda, katero luteranski Prusi, liberalci in frajmaurerji delivajo sv. Cerkvi!

Novih 40 mučnikov smo dobili na Ruskem, kder Katoličane posiljujejo v staroverstvo. Grozovitne vesti nam od ondot prihajajo. Iz neke vesi so iztirali vse prebivalce, stare in mlade, močeve, žene in deco na široko polje. Ondi so jih oroženi vojaki razstavili v dolgo vrsto. Lice in gole prsi so morali imeti obrnjene proti ostrem kriveu. Tako so ubogi ljudje stali celo noč v strahoviti zimi in snežni burji. Mnogo jih je zmrznilo, ostali pa so se drugo jutro na smrt bolni vrnoli domu — kot mučniki sv. vere. Nobeden ni odpadel.

Grački „Bürgermeister“ zahteva od tamošnih fajmoštrov, naj mu takoj naznanijo, ali in kateri, da so izmed letošnih postnih pridgarjev iz tujih dežel doma. Boji se namreč, da bi taki pridgarji utegnoli cesarstvu nevarni biti. Čudno! tuji oznanitelji evangelja so tedaj nevarni, toda tuji pruski učitelji, pruski profesorji in rogovileži, kakoršnih po Avstriji vse mrgoli, pa niso nevarni?

Čudna spreobrnitev. Nek bogat pa krivo-veren Anglež v velikem mestu London-u ima 4 sine. Starejši, Viljem, odpotuje v Rim. Tukaj se mu jako dopade. Pogosto piše domu. Hipoma pa ustavi pisanje. Tedaj reče oče drugemu sinu: Henrik, pojdi v Rim gledat, kaj dela Viljem. Henrik pride v Rim in piše očetu: „tukaj je veselo biti, toda Viljem je postal Katoličan in menih pri Dominikanih“. Kmalu potem pa tudi o Henriki ni bilo ne duha ne sluha. Zato reče oče tretjemu sinu: Karol, pojdi v Rim gledat, kaj dela Henrik. Karol pride v Rim in piše: „oče, tvojim sinom se dobro godi, našli smo vsi, kar smo želeli, mir vesti in zadovoljnost srca v pravi veri — vsi smo zdaj Katoličani in pa menihi sv. Dominika“. Zdaj je še oče imel le enega sina Friderika. Ta se je oženil in s svojo ženo vred stopil v katoliško Cerkev. Dva izmed onih 3 menihov slovita zdaj kot sijajna pridgarja v Londonu.

Katekizem svetega leta v pogovorih. — Vernim ovčicam svoje škofije daruje dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg, knez in škof Lavantinski. Ta knjižica je ravno izišla in se bode dobivala pri vseh farah škofije. Upamo, da bo vernim jako ustregla. Cena jej je 10 kr.

Gospodarske stvari.

Nekoliko skušenj starega sadjerejca.

I.

Glavno načelo vsakega gospodarstva „z najmanjšimi stroški največje dobičke doseči“ se pri sadjereji še najprej da vresničiti. Sadno drevo potrebuje 10 do 50 in še več let predno do popolne rodovitnosti pride. Treba je toraj pri zasajanju dreves navadnih pogrškov se izogibati in s potrebno previdnostjo postopati.

Kdor se hoče s sadjerejo s pridom in dobičkom pečati, mora že pri nakupovanju kakega posestva skrbno svoj ozir na to obračati, ali je zemljišče tudi za sadna drevesa primerno ali ne. Pa tudi tu je treba gledati, da se le sadju primerni kraji s sadunosnimi drevesi nasadijo, sicer bode trud in denar zastonj. Nikdar naj se sadunosna drevesca ne sadijo na severni in vetrovni strani, tudi ne blizu gozdov na skalnatem prodnatem ali kakorkoli nerodovitnem zlasti ne na močvirnatem zemljišču. V zadnjih treh primerljivejših se da sadje le saditi, če se zemlja prej, bodisi na katerikoli način znatno zboljša. Dalje se mora dobro preudariti, kakošna zemlja in kateri kraj posamesnim sadnim plemenom godi in tekne. Jablana ljubi težko zemljo, ki sme celo vlažna, nikdar pa ne mokrotna biti, sicer začne rak drevesa razjedati in mah in lišaj jih preprezati. Hladnejša stran jim ni neugodna. Gruške hočejo toplejšo suho, če tudi le bolj plitvo zemljo. Saditi se morajo na solnčni strani in ne trpijo nobene mokrote. Dobra prst gruškam in jablanam jednako ugaja. Češplje, slive, imajo rade bolj zaveten kraj blizo hiš in naplavljenе gorske doline in ožine. Črešnji je skoraj vsaka zemlja dobra, breskva ljubi solnčnate gorice, rahlo pa ne mastno prst. Izbiraj kraj, kamor bočeš drevo posaditi, moraš toraj zelo previden biti.

Za naše spodnje štajerske kraje kaže iz vsakega ozira najbolj saditi jabelka, in sicer pred drugimi taka, ki saj vsako drugo leto rodijo in prinašajo sad, ki se da lahko prodati ali pa v dober mošt sprešati. Gruške niso, kakor smo že omenili, tako lahko s vsako zemljo in s vsakim krajem zadovoljne, tudi pozneje in redkeje rodijo posebno pa bolj v nizkih legah; njihov mošt ni tako dober, čist in trpežen, kakor od onih gruš, ki bolj v gorskih krajih rastejo, sploh pa manj zdrav. Po frišnem sadu kupei tudi ne poprašujejo dosti. Črešenj gre le toliko saditi, da se njihov sad lahko pospravi in spečati more, sicer delavne moči ne sežejo in sad gre pod zlo. Drugo sadje gre le bolj zmerno saditi in le bolj blizo mest in po vrtéh. Orehi radi pozebejo.

Posebne skrbi in previdnosti pa je treba pri izbiranju plemen ali sort, katere hoče sadjerejec saditi, zlasti če ima gospodarstveni dobiček pred očmi, t. j. če misli na lahko in dobro prodajo sadja. Tu velja ko prvo ravnilo, da se namreč kolikor mogoče malo in teh le skušenih sort sadi, katerih sadje se lahko speča. Varovati se gre takih sort, ki še niso skušene z ozirom na dolgotrajno življenje in dobroto in spečljivost sada. Navadno kupei tam rajši kupujejo, kjer več in jedakega sadja vkupaj nahajajo. Ranega sadja navadno ne obračajo, dostikrat še vrednosti najzlahtnejših sort ne poznajo. Tudi pred tatovi je rano sadje manj varno ko pozno, ni trpežno in sploh našim krajem manj primerno. Toraj se pred vsemi drugimi jabelki najbolj more za